

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2020, č. j. OAM-663/ZA-ZA10-VL16-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 30. 4. 2021, č. j. 66 Az 2/2020 - 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Ladislavu Bártovi **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 3.400 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

[1]Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2]Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích nadepsaným rozsudkem žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3]Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu včasnou blanketní kasační stížnost. V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, namítl, že kasační stížnost je přijatelná, jelikož se krajský soud dopustil zásadního pochybení, jež má vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele. Uvedené pochybení podle něj spočívá ve skutečnosti, že krajský soud nesprávně a nedostatečně posoudil, zdali se v případě Ukrajiny ve vztahu ke stěžovateli jedná o bezpečnou zemi původu, tedy zda mu státní orgány dokážou poskytnout účinnou ochranu před hrozbou ze strany soukromých osob. Stěžovatel dále namítl, že krajský soud konkrétně nevyhodnotil

otázku, jakým způsobem je zabezpečena ochrana stěžovatele ve vlasti, jak fungují státní orgány a instituce a zdali jsou schopny stěžovateli zajistit ochranu v situaci zjevného ohrožení vážnou újmou na zdraví, majetku a životě. Podle stěžovatele současně nelze bez dalšího vyloučit soukromé osoby z množiny původců pronásledování stěžovatele, pokud je prokázáno, že veřejná moc na Ukrajině není schopna či ochotna zajistit stěžovateli ochranu před pronásledováním, přičemž v této souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, a ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57. Ve vztahu k soukromým osobám jako původcům vážné újmy pak stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62. V posuzovaném případě přitom stěžovateli hrozí pronásledování ze strany ukrajinského poslance, což jeho potíže vylučuje z běžné množiny osob potýkajících se s problémy se soukromými osobami. Uvedenou skutečnost zároveň neměl jak prokázat kromě své výpovědi a tvrzení, že v jeho vlasti jsou ukrajinské bezpečnostní složky nefunkční a zkorumpované, přičemž v této souvislosti stěžovatel odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2014, č. j. 5 Azs 23/2013 - 19.

[4]Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadené rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na obsah správního spisu, jeho další vyjádření ve věci a žalobou napadené rozhodnutí. Ve vztahu k námitce stěžovatele, že Ukrajinu nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu, odkázal na bod 14 rozsudku krajského soudu a dodal, že stěžovatel ve vlasti naposledy pobýval ve městě Chust, které je plně pod kontrolou ukrajinské vlády a splňuje základní demokratické principy. Závěrem žalovaný zdůraznil, že stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu až v situaci, kdy mu hrozilo vyhoštění. Uzavřel, že v posuzovaném případě stěžovatel neuvedl žádný azylově relevantní důvod, což ostatně potvrdil krajský soud v odůvodnění svého rozsudku.

[5]Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem, kterého mu ustanovil soud (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6]Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pro nepřijatelnost, pokud tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7]Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení,

pokračování

které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8]Stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v otázce jeho pronásledování ze strany soukromé osoby, konkrétně pak ukrajinského politika z důvodu sporů o náhradu škody, a to v situaci, kdy státní orgány nejsou schopny nebo ochotny poskytnout pomoc oběti pronásledování. K otázce pronásledování a obav z případných výhrůžek ze strany soukromých osob se však Nejvyšší správní soud vyjádřil například již v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, podle něhož vyhrožování ze strany soukromé osoby není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (srov. též rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 -60, nebo obdobně též rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49). Z ustálené judikatury tak vyplývá, že *„potíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 - 53).

[9]Vzhledem k výše uvedenému tedy platí, že původcem pronásledování i vážné újmy podle zákona o azylu mohou být za určitých podmínek i soukromé osoby. Posuzovaný případ však pod výše popsané situace zjevně nespadá. Stěžovatel zejména tvrdí, že vnitřní ochrana v zemi původu je neefektivní, jelikož veřejná moc je nefunkční a zkorumpovaná. Zdůraznil, že jelikož je v posuzovaném případě původcem pronásledování ukrajinský politik, nelze odkázat na běžné případy pronásledování soukromými osobami, neboť by vnitřní ochrana poskytnutá ukrajinskými státními orgány nebyla dostatečná. Nejvyšší správní soud však v této souvislosti v rozsudku ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 - 47, konstatoval, že *„tvrzené obavy z vyhrožování ze strany soukromých osob a případně i z jejich násilného jednání, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové ohrožení podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod.“*

[10]Oproti jiným azylovým řízením je současně u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, podle něhož v případě, kdy se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nýbrž že

jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení jeho žádosti podle § 12 až § 14b zákona o azylu.

[11] Ze správního spisu a výpovědi stěžovatele ve správním řízení přitom vyplývá, že se o jakoukoli formální záštitu státních orgánů či policie ani nepokusil. Navíc žil od popsaného incidentu s ukrajinským politikem, který údajně stěžovatele nutil odkoupit dříve havarovaný autobus a vyhrožoval mu, ještě několik let ve vlasti, aniž by byl tímto veřejným činitelem jakkoli kontaktován. Ve vztahu k otázce účinnosti vnitřní ochrany poskytované veřejnou mocí ve vlasti stěžovatele i způsobu, jakým státní orgány tuto ochranu poskytují, přitom žalovaný shromáždil dostatek relevantních podkladů. Z nich přitom nevyplývá, že by se stěžovatel se svými potížemi nemohl obrátit na ukrajinské státní orgány, resp. že by jimi poskytnutá ochrana byla nedostatečná.

[12] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti a podle § 104a odst. 1 s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[13] Jelikož stěžovatel neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovanému nevznikly náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[14] Usnesením v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 11. 2. 2021, č. j. 66 Az 2/2020 - 18, byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ladislav Bárta. Toto zastoupení trvá i v řízení o kasační stížnosti, v rámci něhož zástupci náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za tento úkon právní služby. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 3.400 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu